

Na podlagi 64. člena Zakona o osnovni šoli (Uradni list RS, št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 107/10, 87/11 in 40/12 – ZUJF) minister za izobraževanje, znanost in šport izdaja

P R A V I L N I K **o nacionalnem preverjanju znanja v osnovni šoli**

I. SPLOŠNA DOLOČBA

1. člen

(vsebina pravilnika)

Ta pravilnik ureja pristojnosti organov in organizacij, zadolženih za organizacijsko in vsebinsko pripravo, izvedbo in analizo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli.

II. PRIPRAVA IN IZVEDBA NACIONALNEGA PREVERJANJA ZNANJA

2. člen

(Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja)

Nacionalno preverjanje znanja vodi Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja (v nadaljevanju: državna komisija). Sestavljajo jo predsednik in sedem članov, ki jih imenuje minister, pristojen za izobraževanje (v nadaljevanju: minister).

Predsednik in člani državne komisije so imenovani izmed:

- visokošolskih učiteljev s fakultet, ki izobražujejo učitelje (en član),
- strokovnih delavcev Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport (dva člana),
- strokovnih delavcev Zavoda Republike Slovenije za šolstvo (en član),
- strokovnih delavcev Državnega izpitnega centra (en član),
- ravnateljev osnovnih šol (en član),
- učiteljev predmetov, iz katerih se opravlja nacionalno preverjanje znanja (en član),
- strokovnjakov za metodologijo zunanjega preverjanja znanja (en član).

Na seje državne komisije so vabljeni predstavniki predmetnih komisij, predstavniki Zavoda RS za šolstvo (v nadaljevanju: ZRSŠ), predstavniki Državnega izpitnega centra (v nadaljevanju: Ric), ki sodelujejo pri nacionalnem preverjanju znanja, po potrebi pa tudi konzulenti, ki jih državna komisija imenuje za metodologijo zunanjega preverjanja znanja.

Državna komisija izmed članov na predlog predsednika imenuje namestnika predsednika.

Predsednik, namestnik predsednika in člani državne komisije se imenujejo za štiri leta in so lahko ponovno imenovani.

Državna komisija ima strokovnega tajnika, ki je delavec Rica.

3. člen

(pristojnosti državne komisije)

Državna komisija obravnava strokovna vprašanja v zvezi z nacionalnim preverjanjem znanja, vodi nacionalno preverjanje znanja, in spremlja njegovo izvedbo ter skrbi za zanesljivost, učinkovitost in preglednost sistema nacionalnega preverjanja in ima naslednje pristojnosti:

- pripravi izhodišča za nacionalno preverjanje znanja,
- usklajuje strokovno delo predmetnih komisij,
- imenuje konzulente,
- sprejme navodila za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja in elektronskega vrednotenja,
- sprejme navodila za prilagojeno izvajanje nacionalnega preverjanja znanja za učence s posebnimi potrebami,
- sprejme navodila za varovanje podatkov v postopku priprave gradiv in navodila za varovanje podatkov pri izvedbi nacionalnega preverjanja znanja,
- z žrebom določi preizkuse znanja za nacionalno preverjanje znanja,
- najkasneje v mesecu aprilu predlaga ministru seznam predmetov za določitev tretjega predmeta pri nacionalnem preverjanju znanja v 9. razredu za naslednje šolsko leto,
- potrdi informacijo o nacionalnem preverjanju znanja, namenjeno javnosti, za posamezno šolsko leto, na podlagi predloga Rica in ZRSS,
- analizira dosežke nacionalnega preverjanja znanja,
- sprejme letno poročilo o izvedbi in dosežkih nacionalnega preverjanja znanja, ki ga najkasneje do 31. decembra tekočega leta predloži ministru in Strokovnemu svetu Republike Slovenije za splošno izobraževanje, ter z letnim poročilom seznanj osnovne šole,
- za ministra oblikuje razvojne smernice nacionalnega preverjanja znanja ter predloge in pobude v povezavi z dosežki nacionalnega preverjanja znanja,
- opravlja druge naloge v zvezi z nacionalnim preverjanjem znanja.

4. člen

(predmetne komisije)

Predsednika in člane predmetnih komisij za pripravo in izbor nalog za posamezno nacionalno preverjanje imenuje minister izmed zunanjih strokovnjakov in predmetnih svetovalcev ZRSS za posamezno predmetno področje za obdobje štirih let in so lahko ponovno imenovani.

Imenujejo se predmetne komisije za slovenščino, madžarščino, italijanščino, matematiko, angleščino, nemščino, likovno umetnost, glasbeno umetnost, geografijo, zgodovino, fiziko, kemijo, biologijo, domovinsko in državljansko kulturo in etiko, tehniko in tehnologijo in šport. Za pripravo in izbor nalog za nacionalno preverjanje znanja za prilagojen izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom se imenuje posebna predmetna komisija.

Predmetno komisijo sestavljajo predsednik in najmanj trije člani, od katerih sta vsaj dva učitelja. V predmetni komisiji za slovenščino lahko sodeluje tudi učitelj oziroma strokovnjak za slovenščino kot drugi jezik, v komisiji za italijanščino učitelj oziroma strokovnjak za italijanščino kot drugi jezik in v komisiji za madžarščino učitelj oziroma strokovnjak za madžarščino kot drugi jezik.

V predmetnih komisijah za geografijo, glasbeno umetnost in zgodovino sodelujejo tudi učitelji teh predmetov iz dvojezičnih osnovnih šol in osnovnih šol z italijanskim učnim jezikom.

V predmetnih komisijah za angleščino oziroma nemščino lahko sodelujejo tudi konzulenti, rojeni govorniki, ki jih imenuje državna komisija.

5. člen

(pristojnosti predmetne komisije)

Predmetna komisija ima naslednje pristojnosti:

- pripravi gradivo za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja in za banko nalog,
- izobražuje pomočnike glavnega ocenjevalca,
- pripravi moderirana navodila za vrednotenje preizkusov znanja,
- pripravi opise dosežkov učencev pri nacionalnem preverjanju znanja,
- ob strokovni podpori Rica pripravi vsebinsko analizo dosežkov, nalog in vrednotenja nacionalnega preverjanja znanja,
- pripravi poročilo o delu komisije in strokovni prispevek za letno poročilo za preteklo šolsko leto in ga najkasneje do 30. septembra tekočega leta posreduje državni komisiji,
- seznanja učitelje z dosežki in s smernicami za analizo dosežkov,
- pripravlja gradivo za izobraževanje učiteljev,
- sodeluje pri izobraževanjih, ki jih organizirata in pripravita Ric in državna komisija,
- odda gradiva v skladu s sklepi in navodili državne komisije,
- opravlja druge naloge v skladu z navodili državne komisije.

6. člen

(pravila o imenovanju komisij)

Postopek imenovanja oziroma razrešitve predsednika in članov državne komisije ter predsednika in članov predmetnih komisij se podrobneje uredi s pravili, ki jih izda minister.

7. člen

(Državni izpitni center – Ric)

Ric opravlja strokovne, razvojne, organizacijsko-tehnične in druge naloge, povezane z nacionalnim preverjanjem znanja:

- strokovno, tehnično in organizacijsko pripravi, izvede in spremlja nacionalno preverjanje znanja,
- razvija, vodi in hrani banko nalog za nacionalno preverjanje znanja,
- v sodelovanju z ZRSŠ pripravi predlog navodil za izvedbo nacionalnega preverjanja in vrednotenja preizkusov znanja,
- v sodelovanju z ZRSŠ pripravi predlog navodil za prilagojeno izvajanje nacionalnega preverjanja znanja in za izvedbo vrednotenja preizkusov znanja za učence s posebnimi potrebami,
- v sodelovanju z ZRSŠ in na podlagi podrobnejših navodil o šolskem koledarju pripravi koledar Rica za izvedbo nacionalnega preverjanja,
- predpiše način za določitev šifer učencev in učiteljev, ki vrednotijo preizkuse znanja za nacionalno preverjanje znanja,
- pripravi navodila za pregledovanje preizkusov znanja in imenuje zunanje pregledovalce,
- razvija in vzdržuje informacijski sistem, vezan na nacionalno preverjanje znanja,
- vzdržuje podatkovno bazo šol, učencev, ki opravljajo nacionalno preverjanje znanja, ter strokovnih delavcev, ki sodelujejo pri izvedbi,
- pripravlja preizkuse znanja za elektronsko vrednotenje,
- razvija, vzdržuje, organizira in analizira proces elektronskega vrednotenja preizkusov znanja,
- državni komisiji in predmetnim komisijam nudi potrebno strokovno in tehnično pomoč,
- osnovnim šolam nudi strokovno in tehnično podporo pri izvedbi nacionalnega preverjanja znanja ter sodeluje pri izobraževanju strokovnih delavcev,
- za osnovne šole v sodelovanju z ZRSŠ pripravi analizo izvedbe in kakovosti vrednotenja,
- ureja izvedbo financiranja državne komisije, članov predmetnih komisij ter zunanjih strokovnjakov, ki sodelujejo pri pripravi in izvedbi nacionalnega preverjanja znanja,
- pripravlja podatke in analize dosežkov učencev pri nacionalnem preverjanju znanja za šole ter primerjalne analize v državnem in mednarodnem merilu,

- v sodelovanju z ZRSSŠ pripravi predlog informacije o nacionalnem preverjanju znanja za posamezno šolsko leto, namenjeno javnosti, in jo predloži v potrditev državni komisiji,
- pripravlja, objavlja in izdaja gradiva za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja,
- najkasneje v mesecu avgustu pripravi ministru predlog osnovnih šol, v katerih se bo preverjalo znanje z nacionalnim preverjanjem znanja iz določenega tretjega predmeta v 9. razredu v naslednjem šolskem letu,
- za državno komisijo pripravi strokovne prispevke za letno poročilo, v sodelovanju z ZRSSŠ tudi strokovni prispevek o izvedbi vrednotenja preizkusov znanja ter na osnovi dosežkov in analiz nacionalnega preverjanja znanja predlaga državni komisiji in ministru izboljšave pri izvedbi nacionalnega preverjanja znanja,
- zagotavlja varovanje podatkov v postopku priprave in izvedbe nacionalnega preverjanja znanja, v skladu s pravili državne komisije,
- sodeluje pri izobraževanju ravnateljcev osnovnih šol v zvezi z izvedbo nacionalnega preverjanja znanja,
- opravlja druge naloge v zvezi z nacionalnim preverjanjem znanja.

8. člen

(Zavod Republike Slovenije za šolstvo – ZRSSŠ)

ZRSSŠ opravlja strokovne, organizacijske, razvojne in druge naloge, povezane z nacionalnim preverjanjem znanja:

- zagotovi strokovnjake, ki delujejo v okviru ZRSSŠ, praviloma izmed članov razširjene predmetne komisije, ki kot člani predmetnih komisij sodelujejo pri pripravi in izboru nalog za preizkuse znanja pri nacionalnem preverjanju znanja,
- v sodelovanju z Ricem pripravi predlog navodil za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja in vrednotenja preizkusov znanja,
- v sodelovanju z Ricem pripravi predlog navodil za prilagojeno izvajanje nacionalnega preverjanja znanja in za izvedbo vrednotenja preizkusov znanja za učence s posebnimi potrebami,
- sodeluje z Ricem pri pripravi koledarja Rica za izvedbo nacionalnega preverjanja,
- organizira izobraževanje učiteljev, ki bodo vrednotili preizkuse znanja, in drugih strokovnjakov, ki bodo nudili podporo učiteljem pri elektronskem vrednotenju,
- za osnovne šole v sodelovanju z Ricem pripravi analizo izvedbe in kakovosti vrednotenja,
- v sodelovanju z Ricem pripravi predlog informacije o nacionalnem preverjanju znanja za posamezno šolsko leto, namenjeno javnosti, in jo predloži v potrditev državni komisiji,

- na podlagi analize dosežkov izvaja ustrezno svetovalno in razvojno delo ter pripravlja in predlaga pristojnemu strokovnemu svetu strokovne rešitve za spremembe in dopolnitve učnih načrtov,
- za državno komisijo v sodelovanju z Ricem pripravi strokovni prispevek o izvedbi in kakovosti vrednotenja preizkusov znanja za letno poročilo,
- na podlagi analize dosežkov pripravlja in predlaga državni komisiji in ministru izboljšave pri šolskem delu in izobraževanju učiteljev,
- opravlja druge naloge v zvezi z nacionalnim preverjanjem znanja.

9. člen

(medsebojne obveznosti Ric in ZRSS)

Ric in ZRSS medsebojne obveznosti uredita s sporazumom. K sporazumu si pridobita soglasje ministra.

10. člen

(osnovna šola)

Za pripravo in izvedbo nacionalnega preverjanja znanja ter vrednotenja preizkusov znanja v osnovni šoli je odgovoren ravnatelj, ki v skladu z navodili za izvedbo pripravi podrobnejši izvedbeni načrt šole. Ravnatelj izmed strokovnih delavcev šole imenuje namestnika za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja.

Vrednotenje preizkusov znanja iz nacionalnega preverjanja znanja opravijo učitelji v okviru svoje letne delovne obveznosti. Po opravljenem vrednotenju ravnatelj pripravi poročilo o izvedbi in kakovosti vrednotenja, na podlagi analize o vrednotenju. S poročilom seznanijo učitelje in pripravijo ukrepe za izboljšanje vrednotenja.

Ravnatelj po zaključku nacionalnega preverjanja znanja v posameznem šolskem letu na osnovi analiz dosežkov po posameznih predmetih pripravi skupno poročilo o izvedbi ter analizo dosežkov nacionalnega preverjanja znanja v šoli, kar je tudi sestavni del letnega poročila o realizaciji letnega delovnega načrta šole. Ravnatelj ukrepe za izboljšanje dosežkov učencev vključi v letni delovni načrt šole za naslednje šolsko leto.

11. člen

(način in trajanje nacionalnega preverjanja znanja)

Nacionalno preverjanje znanja se opravlja pisno. Učenec ga opravlja v šoli, v katero je vključen.

Opravlja ga na isti dan ob isti uri:

- vsi učenci osnovne šole v Republiki Sloveniji v 6. in 9. razredu,
- prijavljeni učenci priseljenci iz drugih držav, ki so prvič vključeni v osnovno šolo v Republiki Sloveniji v 6. oziroma 9. razredu,

– prijavljeni učenci 6. in 9. razreda, ki se izobražujejo v prilagojenem programu z nižjim izobraževalnim standardom in

– prijavljeni odrasli, ki so vpisani v program osnovne šole za odrasle v 6. oziroma 9. razredu.

Na isti dan učenec opravlja nacionalno preverjanje znanja le iz enega predmeta.

Nacionalno preverjanje znanja pri posameznem predmetu traja najmanj 45 in največ 90 minut.

Za učence, ki se izobražujejo na domu, veljajo enaka določila glede načina in trajanja nacionalnega preverjanja znanja kot za druge učence.

Za učence s posebnimi potrebami, učence, ki so na zdravljenju v bolnišnici, ter za učence s poškodbami se trajanje izvedbe nacionalnega preverjanja lahko drugače določi z navodili za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja za učence s posebnimi potrebami.

12. člen

(roki za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja)

Nacionalno preverjanje znanja se izvede v enem roku, praviloma v mesecu maju.

Datume za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja ter datum objave tretjega predmeta v 9. razredu za posamezno šolo za vsako šolsko leto določi minister s podrobnejšimi navodili o šolskem koledarju.

V roku, določenem s podrobnejšimi navodili o šolskem koledarju, šola posreduje na Ric podatke o učencih, ki bodo opravljali nacionalno preverjanje znanja.

13. člen

(potek nacionalnega preverjanja znanja)

Ravnatelj v skladu z navodili za izvedbo določi prostore, kjer bo potekalo nacionalno preverjanje znanja, in prisotne nadzorne učitelje.

Potek nacionalnega preverjanja znanja nadzorujejo nadzorni učitelji v skladu z navodili za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja. Nadzorni učitelj ne sme biti učitelj predmeta, pri katerem nadzoruje potek nacionalnega preverjanja znanja.

Naloge nadzornega učitelja lahko opravljajo vsi strokovni delavci šole.

14. člen

(vrednotenje preizkusov znanja ob koncu 6. in 9. razreda)

Vrednotenje preizkusov znanja iz nacionalnega preverjanja znanja ob koncu 6. in 9. razreda se v sodelovanju s predmetnimi komisijami izvede v skladu z navodili za vrednotenje preizkusov znanja.

Za vrednotenje preizkusov znanja ravnatelj zagotovi ustrezno število učiteljev v skladu z navodili za vrednotenje.

Preizkuse znanja vrednotijo učitelji, ki jih imenujejo ravnatelj šol izmed učiteljev predmeta, ki se vrednoti. Učitelji praviloma vrednotijo preizkuse znanja tistih učencev, ki jih niso poučevali.

Učitelji vrednotijo preizkuse znanja praviloma v elektronski obliki.

15. člen

(gradivo za nacionalno preverjanje znanja)

Gradivo za nacionalno preverjanje je lahko v tiskani ali elektronski obliki. Ovrednoteni preizkusi znanja imajo ne glede na tiskano ali elektronsko obliko enakovreden status.

16. člen

(vpogled in poizvedba)

Učenec, ki je opravljal nacionalno preverjanje znanja, in njegovi starši imajo pravico do vpogleda v učenčeve ovrednotene preizkuse znanja praviloma v elektronski obliki, v prisotnosti učitelja na šoli in v roku, določenem s podrobnejšimi navodili o šolskem koledarju. Izjemoma lahko učenec s posebnimi potrebami prejme preizkus znanja v tiskani obliki.

Učenec ima po vpogledu v ovrednotene preizkuse znanja možnost poizvedbe, s katero preveri, ali so naloge iz preizkusa znanja ovrednotene v skladu z navodili za vrednotenje. Morebitna sprememba dosežka se izvede v skladu z navedenimi navodili. Poizvedbo opravi ravnatelj praviloma elektronsko, oziroma na območni enoti ZRSS, če gre za tiskano obliko ovrednotenega preizkusa znanja.

17. člen

(obveščanje o dosežkih učenca)

Dosežki učencev 6. in 9. razreda so izraženi v absolutnih in odstotnih točkah. Dodatno analizo dosežka pripravi Državni izpitni center, v šoli, kjer je opravljal nacionalno preverjanje znanja, pa učenec lahko dobi podrobnejše obrazložitve dosežka.

Dosežki učencev se vpišejo v obvestilo o dosežkih pri nacionalnem preverjanju znanja, ki je priloga k spričevalu 6. razreda oziroma k zaključnemu spričevalu 9. razreda.

18. člen

(ugovor na dosežek pri nacionalnem preverjanju znanja ob koncu 6. in 9. razreda)

Če učenec in starši menijo, da je pri ugotavljanju dosežka učenca pri nacionalnem preverjanju ob koncu 6. in 9. razreda prišlo do pisne ali računske napake, lahko starši v treh dneh po prejemu obvestila o dosežkih kot priloge spričevala 6. razreda oziroma zaključnega spričevala 9. razreda pri ravnatelju vložijo obrazložen ugovor.

Ravnatelj najpozneje v treh dneh po prejemu ugovora imenuje komisijo, v kateri je vsaj en član, ki ni zaposlen v tej šoli. Če komisija ugotovi, da je pri ugotavljanju dosežka učenca prišlo do pisne ali računske napake, se postopek ugotavljanja dosežka ponovi. Odločitev komisije je dokončna.

19. člen

(odrasli)

Določbe tega pravilnika se smiselno uporabljajo tudi za odrasle oziroma šole in organizacije za izobraževanje odraslih, ki izvajajo program osnovne šole za izobraževanje odraslih.

Odrasli, ki so vpisani v program osnovne šole za odrasle, prostovoljno opravljajo nacionalno preverjanje znanja v šoli oziroma drugi organizaciji za izobraževanje odraslih, v katero so vpisani. Če odrasli niso redno vpisani, opravljajo nacionalno preverjanje znanja v katerikoli šoli oziroma organizaciji za izobraževanje odraslih, ki izvaja program osnovnošolskega izobraževanja za odrasle.

III. JAVNOST IN VAROVANJE PODATKOV

20. člen

(zaupni podatki)

Gradivo za nacionalno preverjanje znanja v tiskani in elektronski obliki do objave, banka nalog, ovrednoteni preizkusi znanja do seznanitve učencev z dosežki, neuporabljene naloge, imenovanje in seznam pregledovalcev preizkusov znanja, šifre učencev in učiteljev, uporabniška imena in gesla za elektronsko vrednotenje ter razporeditev nadzornih učiteljev so zaupni podatki.

Do objave sodijo med zaupne podatke tudi seznam predmetov za določitev tretjega predmeta ter sezname osnovnih šol, v katerih se bo preverjalo znanje z nacionalnim preverjanjem znanja iz določenega tretjega predmeta.

Osebe, ki imajo dostop do podatkov iz prejšnjih dveh odstavkov, morajo varovati te podatke pred razkritjem neupravičenim osebam in ravnati v skladu z navodili za varovanje podatkov.

Osebe, ki ravnajo v nasprotju s tem pravilnikom in navodili za varovanje podatkov, so odškodninsko odgovorne in odgovorne za kaznivo dejanje ali prekršek.

21. člen

(podatki in analize o dosežkih)

Podatki in analize o dosežkih nacionalnega preverjanja znanja se ne smejo uporabiti za razvrščanje osnovnih šol.

Kadar se podatki uporabijo za raziskovalne, analitične in izobraževalne namene in kadar se ovrednoteni preizkusi znanja uporabijo za učne namene, identiteta učencev in šole ne sme biti razpoznavna.

22. člen

(prisotni pri nacionalnem preverjanju znanja)

Nacionalnemu preverjanju znanja poleg učencev, ki opravljajo nacionalno preverjanje znanja, ter nadzornih učiteljev lahko prisostvujejo tudi ravnatelj oziroma njegov namestnik, predsednik sveta staršev, predsednik sveta šole oziroma njuna pooblaščenca ter pooblaščenca Rica in ZRSSŠ.

IV. HRANJENJE DOKUMENTACIJE

23. člen

(način in rok hranjenja dokumentacije)

Dokumentacija, ki se nanaša na nacionalno preverjanje znanja, se hrani v arhivu šole, na kateri je učenec opravljal nacionalno preverjanje. Preizkusi znanja učencev 6. in 9. razreda se v šoli hranijo praviloma v elektronski obliki, na Ricu pa varnostni izvod v tiskani in elektronski obliki.

Šola in Ric hranita dokumentacijo v zvezi z nacionalnim preverjanjem znanja učenca eno leto po opravljenem preverjanju znanja.

Šola lahko na pisno zahtevo učenca ali njegovih staršev pred uničenjem dokumentacije iz prejšnjega odstavka posreduje oziroma izroči njegove preizkuse znanja.

V. PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

24. člen

(prenehanje veljavnosti pravilnika)

Z dnem uveljavitve tega pravilnika preneha veljati Pravilnik o nacionalnem preverjanju znanja v osnovni šoli (Uradni list RS, št. 67/05, 64/06 in 2/10), uporablja pa se do začetka uporabe tega pravilnika.

25. člen

(uveljavitev in začetek uporabe pravilnika)

Ta pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. septembra 2013, razen osme alineje 3. člena, 4., 7., 8., 14., 15., 16., 20. in 23. člena, ki se začnejo uporabljati z dnem uveljavitve tega pravilnika.

Št. 0070-95/2012

Ljubljana, dne 26. marca 2013

EVA 2013-3330-0027

dr. Jernej Pikalo l.r.
Minister
za izobraževanje, znanost in šport